Barcelona Demà
Compromís Metropolità 2030

Pla Estratègic Metropolità de Barcelona

Diputació Barcelona

Acció al territori del procés “Barcelona Demà. Compromís Metropolità 2030”

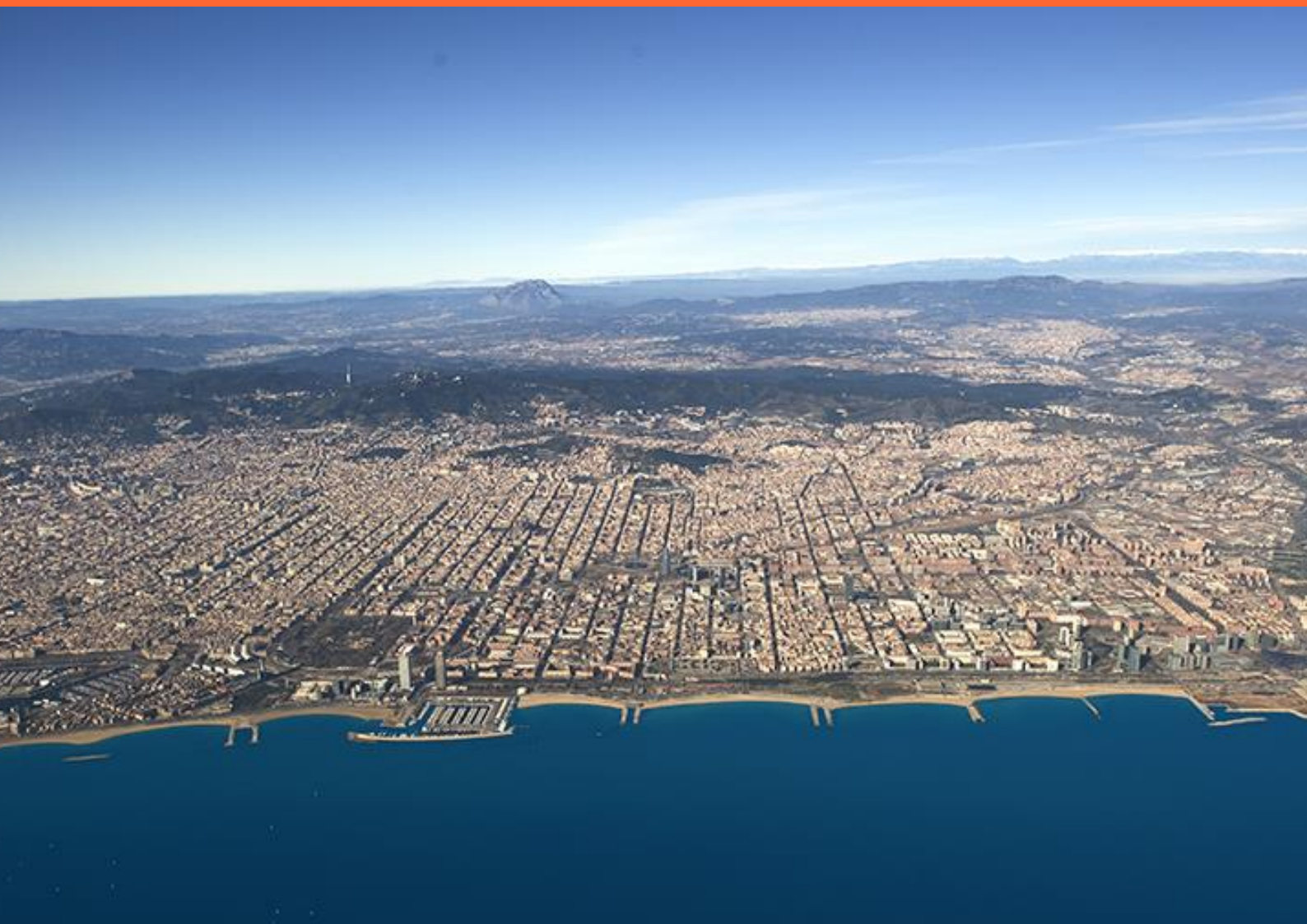

Identificació de les necessitats i projectes de la Regió Metropolitana de Barcelona a través dels ens locals i metropolitans

El **procés de reflexió compartida, anomenat "Barcelona Demà. Compromís Metropolità 2030", tracta de definir una estratègia comuna per a la Barcelona metropolitana** en sentit ampli, deixant de banda els límits administratius i entenent el territori en el seu conjunt metropolità, **un centenar llarg de municipis i més de cinc milions d'habitants**.

Aquest procés persegueix la **implicació de tots els actors del territori**, per garantir un lideratge compartit en el conjunt de la regió metropolitana de Barcelona i arribar a l'establiment de compromisos concrets**, en forma de missions**, que permetin avançar en les diferents transicions necessàries (energètica, econòmica, de governança, etc.) per a aquesta escala territorial en l'horitzó 2030.

1. Acció al territori del procés Barcelona Demà

Una de les moltes tasques que va efec tuar el PEMB durant l'any 2020 i principis del 2021 va ser presentar el procés "Barcelona Demà. Compromís Metropolità 2030" als diferents ajuntaments, consells comarcals i altres entitats públiques amb l'objectiu de divulgar-lo, generar sinèrgies i implicar els principals ens locals en el seu desenvolupament. La segona fase d'aquest procés ha estat la **identificació i anàlisi de les necessitats de l'RMB a través dels ens locals i metropolitans**, fent escolta activa de les problemàtiques detectades, així com dels projectes i iniciatives en marxa per tal de reverti-les.

Aquesta escolta activa es va organitzar en **vuit grans temàtiques que podien suposar punts crítics comuns per al futur de la regió metropolitana**. Mitjançant un formulari es van recollir les problemàtiques i necessitats amb l'objectiu d'analitzar quantes d'aquestes són compartides. El formulari es va fer arribar a vint-i-cinc institucions diferents[1].

La informació recollida ha permès dotar aquest procés estratègic d'una visió àmplia i rica on quedessin plasmades les diferents realitats existents a la regió metropolitana de Barcelona i destriar-ne les que són reptes compartits. Aquesta anàlisi ha permès també establir de manera directa una primera aproximació a la realitat d'aquesta escala metropolitana i a la seva estructura i serà de molta utilitat

[1] Les entitats consultades i de les quals es va rebre resposta foren: Aj. De Mataró, Aj. De Granollers, Aj. Mollet, Aj. Rubí, Aj. Terrassa, Vegueria Penedès – Garraf, Aj. Sant Feliu de LL., Aj. Hospitalet, Aj. Badalona, Aj. Santa Coloma de Gramenet, Aj. Martorell, Aj. Ripollet, Aj. Montcada i Reixac, Aj. Begues, Aj. Sant Joan Despí, Aj. Gavà, CC Vallès Oriental, CC Vallès Occidental, CC Maresme, CC Baix Llobregat, Fem Vallès, Consorci Besòs, Consorci Besòs – Tordera.

en les properes fases del procés Barcelona Demà per prioritzar les missions i les corresponents accions que se'n puguin derivar.

El resum que teniu a les mans manté les expressions pròpies que han fet servir els diversos agents, sense fer-ne cap valoració ni avaluació, ni segregar-les segons tipologia de les institucions. Més que destacar les singularitats, s'ha evidenciat la complementarietat i la similitud en les preocupacions i propostes exposades. Entre els elements més àmpliament reflectits hi ha la **manca d'espais d'aprenentatge compartit, la percepció de "solitud" davant dels reptes i la complementarietat entre municipis i ens comarcals i supramunicipals**. A la memòria completa es poden consultar el conjunt d'aportacions realitzades per les diverses institucions que han participat en el procés.

1.1. Infraestructures i metabolisme urbà

1.1.1. Mobilitat i infraestructures de transport

- El **dèficit d'inversió en infraestructures de mobilitat** apunta en primer lloc cap a la finalització de les obres pressupostades i l'inici d'obres ja programades. Destaquen la demanda de millores en la capacitat de la **xarxa ferroviària**, el seu manteniment i el seu perllongament, fent referència també al tramviari. Alhora, hi ha demandes de finalització d'**actuacions viàries**. Es posa èmfasi en els recorreguts no radials, a l'interior de les comarques metropolitanes i en la manca de connectivitat entre territoris propers, com als pobles i les urbanitzacions situades en àmbits muntanyosos. S'apunta la necessitat, també, d'ampliar i millorar les **vies ciclables urbanes i interurbanes** (Bicivies, Eurovelo i itineraris pdM).
- La **fractura urbana** provocada per les infraestructures afecta a la qualitat de vida i aïlla els barris per la manca de permeabilitat. Existeixen projectes de transformació d'alguns trams en vies cíviques urbanes o mitjançant soterrament i propostes de mesures de reducció de l'impacte, especialment l'acústic.
- L'oferta de **transport públic** es considera poc competitiva i es reclama un augment de les freqüències de pas i la reducció de la penalització de la segona corona en quant a serveis i tarifes. És necessari garantir l'accessibilitat als serveis bàsics (salut, educació), apostar pel transport a la demanda (sobretot en poblament dispers) i millorar la gestió i la integració d'autoritats del transport.
- L'existència de **peatges** com a element generador d'externalitats negatives en la mobilitat d'alguns municipis, alhora que ja s'alertava de l'augment del trànsit i els seus impactes en el moment del seu alliberament.
- L'escassa **autocontenció municipal** i la poca atenció a la mobilitat interna comarcal. Cal fomentar els hàbits de curta distància i la mobilitat saludable, les mesures de gestió de la demanda en la planificació de la mobilitat (teletreball, autocontenció o noves tecnologies), mitjançant eines com els plans de desplaçament d'empresa.

1.1.2. Gestió de residus

- L'increment en la generació de residus i l'**incompliment dels objectius de recuperació** fan necessari un canvi o millora del sistema de recollida i gestió (porta a porta, ...). Manca una estratègia d'abast metropolità compartida per tal d'implementar i desenvolupar un canvi que pot comportar un increment de costos o la implantació de sistemes de digitalització.

1.1.3. Infraestructures blaves

- El mal estat de la xarxa de **clavegueram** municipal, amb poca capacitat i insuficient manteniment, i els problemes amb els sobreeixidors que fan necessària la construcció i optimització de tancs de tempesta se situen al capdavant de les preocupacions. També la necessària millora i renovació de la xarxa de sanejament, per garantir la qualitat de l'aigua i l'aprofitament de l'**aigua regenerada** per al rec de zones verdes i per a l'ús industrial, incorporant la depuració difosa per mitjans naturals. S'apunta la conveniència de la gestió pública de l'aigua, de manera coordinada, amb una millora en la governança de l'aigua en alta fora de l'AMB.
- L'augment dels impactes dels episodis meteorològics en la fragilitat de la línia de costa farà encara més necessària la prevenció de la **contaminació en les aigües marines** i motivarà el trasllat de les infraestructures de sanejament a l'interior del territori per fer també autosuficient la gestió, que hauria d'apostar per l'àmbit comarcal.

1.2. Emergència ambiental i riscos

1.2.1. Contaminació ambiental, atmosfèrica i acústica.

- La **mala qualitat de l'aire** és habitual més enllà de la declaració d'episodis de contaminació atmosfèrica. Un percentatge molt elevat de població es troba per sobre els llindars de qualitat establerts, principalment per l'efecte de l'alta densitat de vehicles i la coincidència amb eixos de mobilitat interurbana que provoquen, també, importants impactes acústics. Calen plans locals i instruments supramunicipals amb mesures generals pels municipis amb més contaminació i mesures puntuals (pantalles acústiques).
- El **medi marí** rep contaminació directa o a través dels rius i rieres pels vessaments de residus sòlids que es produeixen en episodis de pluges intenses.

1.2.2. Efectes del canvi climàtic en el medi

- Els **episodis climatològics extrems**, com ara períodes de sequera o onades de calor, fan necessari millorar la capacitat de resiliència del territori mitjançant iniciatives d'adaptació locals i comarcals.

- La **regressió del litoral** provoca una pèrdua de sorra en les platges i un risc d'inestabilitat de les infraestructures situades al litoral. S'apunta la necessitat d'augmentar la protecció artificial per disminuir l'impacte causat pels temporals.
- L'augment del **risc d'incendis** forestals es produeix en un context de degradació forestal que fa encara més necessària una millora en la gestió. També s'observa una pèrdua de sòl agrari, amb processos d'erosió i pèrdua de qualitat dels sòls, amb afectació directa al conreu de la vinya.
- L'augment de les **inundacions** en episodis de pluges intenses cada vegada més recurrents genera riscos per a les construccions ubicades en zones inundables.

1.2.3. Energia

- La transformació del model energètic fa necessària una **transició justa, democràtica i sostenible** en la que els serveis comarcals de planificació i gestió energètica poden coordinar accions al territori. La implantació d'energies renovables en equipaments municipals i/o industrials, la renovació integral de l'enllumenat viari i el suport a la creació de comunitats energètiques són mesures ja en curs. Instruments com els PAESC o els plans locals d'habitatge han d'incidir en coordinar aquesta transició, mancomunar els serveis públics que es presten a nivell comarcal i impulsar nous models de negoci i noves oportunitats associades a la transició energètica, però tenint en compte incompatibilitats com la possible pèrdua de sòl agrícola per a la captació d'energia solar.
- Per a la transició cap a la **mobilitat elèctrica** es proposa la definició d'una xarxa de punts de recàrrega per a vehicles elèctrics a escala comarcal.
- L'emergència energètica es pretén combatre amb la participació de taules comarcals de **pobresa energètica** i oficines de **drets energètics** que permetin informar, acompanyar, assessorar i donar suport a la ciutadania.
- També s'apunta la necessitat de seguir **soterrant les línies d'alta tensió** en entorns urbans sensibles.

1.3. Governança, coordinació i col·laboració publicoprivada

1.3.1. Participació ciutadana.

- Hi ha un **escàs nivell de participació ciutadana** en els processos de definició, desenvolupament i seguiment de polítiques publiques. És necessari un esforç que incrementi la participació de forma inclusiva i diversa, arribant a col·lectius ara exclosos com la població nouvinguda.
- **Manca innovació** en els processos participatius, sovint per la insuficiència de recursos humans dins les estructures municipals per donar resposta a la complexitat. Destaquen les experiències en pressupostos participatius i s'aposta també per nous projectes i espais de participació a escala comarcal.
- És necessari dotar-se de **tecnologia i nous programes** per millorar la gestió de la participació i crear una plataforma digital de participació.

- Es valoren els espais estables de participació i els avenços cap a un **model més deliberatiu** i de construcció col·lectiva garantint la transparència i la generació de processos compartits entre administracions, universitats, empreses i societat civil per la coproducció de polítiques publiques
- Cal millorar la **comunicació corporativa** i la coordinació entre l'administració pública i la ciutadania. La cooperació entre ajuntaments mitjançant una estratègia conjunta de transformació cap a l'administració electrònica permetria millorar l'atenció virtual i minimitzar la bretxa digital.

1.3.2. Coordinació institucional

- Cal millorar la **comunicació entre institucions** en tots els àmbits per tal d'establir estratègies compartides, ser més eficaços i visibilitzar la dimensió metropolitana dels grans projectes estratègics locals reforçant la idea de la xarxa de ciutats.
- Manca **lideratge dels projectes estratègics** per part de les administracions supramunicipals (AMB i Generalitat) i manquen projectes conjunts a partir de diagnòstics compartits. En el context de crisi s'ha evidenciat poca col·laboració institucional. Es reclama una major influència de l'AMB amb l'impuls d'un govern que tingui efectes a escala metropolitana i cobreixi les mancances de maduresa dels espais de governança actuals.
- La **contradicció entre l'escala de treball local** que s'utilitza a l'hora de tractar problemàtiques que tenen dinàmiques metropolitanes fa necessaris sistemes eficients i eficaços de coordinació i més treball sinèrgic entre els diferents municipis de la regió metropolitana en aspectes sectorials. Calen competències metropolitanes a diferents escales, amb una planificació coordinada amb el Pla d'Actuació Metropolita (PAM).
- Els municipis de petita i mitjana dimensió tenen **dificultats per dialogar amb altres administracions** de caràcter supramunicipal i amb els agents del seu entorn.
- L'**administració és excessivament rígida i lenta** i presenta dificultats per adequar les seves respostes als canvis de la societat. Manca sincronia entre la transformació tecnològica a nivell de l'administració pública, l'empresa, l'educació i la societat, per exemple en la realització de tràmits i sol·licituds.

1.3.3. Col·laboració publicoprivada

- El sector privat i les administracions públiques estan desvinculats i hi ha **dificultats per la col·laboració publicoprivada** degudes a la diferència de ritmes dels dos sectors. Malgrat això, es destaca que hi ha bons exemples i, alhora, que cal evitar la privatització de recursos públics encoberta.

1.4. Indústria, ocupació, innovació i formació

1.4.1. Polígons d'activitat econòmica

- Els polígons d'activitat econòmica (PAE) estan en molts casos **obsolets, envellits** (asfalt, voreres, enllumenat, ...), inacabats i/o degradats, presenten mala accessibilitat, sobretot en transport públic, i hi manquen infraestructures tecnològiques bàsiques. Això provoca una **pèrdua de competitivitat**, impedint atraure nous inversors i funcionar com a *hub*. Cal garantir bones xarxes de comunicació i logística amb plans de millora de la mobilitat a escala comarcal.
- Caldria efectuar **canvis normatius i de disseny** als PAE per poder posar-los en valor i promocionar-los creant marques territorials. Caldria disposar d'un **sistema d'informació complet** i actualitzat sobre els PAE, així com una plataforma *Marketplace*, recollint ofertes i demandes de productes o serveis d'empreses. Les diferents realitats fiscals entre ajuntaments resten competitivitat al territori i seria interessant una harmonització fiscal.
- Cal orientar l'oferta cap a la **reindustrialització**, amb línies d'assessorament i formació per al desplegament de la indústria 4.0 i la diversificació. Manca un suport real cap a la **transició digital** de les empreses mitjançant la formació per a empreses i treballadors/es i una infraestructura de connexió de qualitat i d'alta velocitat.
- Cal **diversificar l'oferta de sòl** amb una aposta per la complementarietat en els usos dins el polígons d'activitat econòmica. Els consells comarcals tenen poca capacitat de gestió ja que el sòl industrial és car i escàs.
- El **procés de deslocalització** i tancament d'indústries lligades a sectors determinats fa necessari plans de desenvolupament específics per sectors considerats estratègics, com l'auxiliar de l'automòbil i el sector químic.

1.4.2. Ocupació

- **L'elevat nombre de persones en situació d'atur** de llarga durada i amb cronificació de la precarietat, afecta especialment joves, dones i majors de quaranta-cinc anys i amb baix nivell formatiu. Cal unificar en un portal web totes les borses de treball municipals.
- Existeix una gran **dependència de les polítiques actives d'ocupació promogudes pel SOC** i és necessari recolzar als ajuntaments en l'impuls de plans d'ocupació diversificats: ja siguin de curta durada i vinculats a la demanda del mercat laboral; ja siguin orientats a majors de 55 anys, de més llarga durada; o orientats a col·lectius amb capacitats diverses.
- Es proposa la consolidació de **centres de formació i capacitació professional** adaptant la formació educativa a les necessitats reals d'empreses i administracions. Es posen en valor els punts d'informació i orientació i els procediments d'acreditació de competències professionals, a l'hora que es destaquen les escasses competències i recursos dels consells comarcals.
- La **formació dual** es presenta com un element clau entre el coneixement i l'experiència que cal consolidar amb institucions supramunicipals i universitats com a nodes de promoció de la innovació i transferència de coneixement.

1.5. Innovació social i cultura

1.5.1. Equipaments culturals

- Cal dur a terme una **renovació dels equipaments culturals** i dels espais de creació culturals i la seva gestió, destinant-hi més recursos. Molts d'ells han quedat obsolets, antiquats i inadequats i cal redefinir el model d'equipaments de proximitat i diversificar la seva oferta de programació cultural.

1.5.2. Teixit cultural

- S'observa un **envelliment de les entitats** culturals i cíviques, per les dificultats de regeneració i per una dimensió excessivament reduïda de les entitats socials.
- Manquen **espais de reflexió compartits** amb iniciatives conjuntes per part dels districtes/barris i els ajuntaments. Existeixen nombroses experiències replicables.
- La cultura i el patrimoni cultural són factors claus a promoure en la **projecció del territori**, per reorientar el turisme, potenciar la xarxa de museus existents i dur a terme accions de millora dels elements i espais de **memòria històrica**.
- És bàsic que la ciutadania s'impliqui en les transicions i les transformacions associades als **nous reptes**. El canvi cultural i de comportament ciutadà enfront els nous reptes esdevé clau en un moment en què la innovació tecnològica no és suficient i fan falta espais de reflexió i innovació cultural.
- Els **ateneus cooperatius**, com a entitats que difonen el cooperativisme, juguen un rol molt important com a agent catalitzador del territori.

1.5.3. Accés a la cultura

- Cal garantir el dret d'**accés universal a la cultura** fent front a les dificultats degudes a la **bretxa digital**, accentuada per la covid-19, mitjançant punts d'accés comunitari, formació gratuïta i projectes intergeneracionals.

1.5.4. Formació

- La millora de la **coordinació entre formació i oferta cultural** passa per incentivar la relació del món artístic professional i el món de la formació i l'educació, així com millorar la coordinació entre els agents culturals i els agents creatius. Els **programes curriculars** haurien de donar més pes a les arts (música, dansa o arts escèniques).

1.6. Urbanisme, habitatge i usos del sòl

1.6.1. Accés a l'Habitatge

- Problemes d'accés a l'habitatge deguts als elevats preus de compra i de lloguer i a l'escassa oferta de lloguer. Existeixen **desequilibris territorials** en l'accessibilitat residencial i s'està produint l'expulsió de població, sobretot jove, a la segona i tercera corona metropolitana a l'hora que es produeix un procés de **gentrificació**.
- Es fa necessària una **regulació efectiva dels preus** de l'habitatge, més polítiques públiques i una estratègia clara i efectiva.
- Manca **parc d'habitatge públic** i aquest, de vegades, també és inaccessible. S'apunta la necessitat d'un canvi d'escala a l'hora de gestionar el parc d'habitatge social existent, de municipal a comarcal, i d'una figura d'operador al territori que pugui gestionar espais d'habitatge social de manera eficient i eficaç, ampliant les funcions de les oficines comarcals d'habitatge que presten serveis mancomunats.
- Existeix un estoc d'habitatges que romanen **desocupats** que són majoritàriament propietat d'entitats bancàries i de la SAREB. S'ha consolidat el fenomen de l'ocupació, les unitats familiars empadronades sense títols habilitants, i el sensellarisme.
- És necessari limitar el nombre de llicències d'**apartaments turístics** per evitar que es perdi parc d'habitatge en règim de lloguer, regular-ho i disposar dels serveis jurídics que puguin fer efectiva aquesta regulació.

1.6.2. Rehabilitació

- El parc d'habitatges està **envellit i degradat** i cal impulsar la **rehabilitació, adequació i reforma** dels habitatges existents en aspectes d'accessibilitat i eficiència energètica, també en els edificis públics. L'antiguitat requereix un manteniment constant que és difícil d'assumir econòmicament i les inspeccions tècniques dels edificis no s'estan realitzant. Cal realitzar una diagnosi real del parc residencial existent i fomentar polítiques per retornar al mercat els habitatges buits.
- Les polítiques de **renovació urbana** també han d'incloure la substitució del parc d'habitatge, evitant la degradació dels nuclis antics i fent front als fenòmens d'edificacions inacabades i solars sense conservació. Manca sòl disponible per als reallotjaments – procés substitució i renovació.

1.6.3. Urbanisme i habitatge

- Cal **integrar el planejament urbanístic** amb els plans locals d'habitatge, les polítiques ambientals i els plans de mobilitat, reordenant i modificant alguns plans urbanístics municipals.
- Manca flexibilitat en la normativa que faciliti avaluar l'oportunitat de declarar espais de nou creixement i sectors de baixa densitat com a trama urbana consolidada. Cal valorar la **substitució dels locals en planta baixa** per habitatges o la modificació en el planejament vigent per tal de crear noves reserves d'habitatge de protecció oficial en sòl urbà consolidat, així com la incorporació de reserves obligatòries de sòl per habitatge de protecció oficial.

1.6.4. Urbanisme

- Cal potenciar l'**urbanisme compacte** impulsant una xarxa de municipis que fomentin barris pacificats i confortables pel benestar de les persones amb **perspectiva de gènere i sostenibilitat**, apostant per la renovació i millora dels espais públics.
- L'àmbit municipal de **gestió urbanística** i d'expropiacions no sempre és l'adequat ja que en alguns casos no té viabilitat econòmica amb els recursos propis dels ajuntaments.
- Algunes **urbanitzacions de baixa densitat** encara estan sense legalitzar i necessiten millores en la seva urbanització, la seva gestió econòmica i ambiental i en la prestació de serveis.

1.7. Demografia

1.7.1. Envelliment

- L'envelliment progressiu de la població provoca un increment de la demanda dels **serveis socials i assistencials associats a la tercera i la quarta edat**. Els equipaments per atendre aquesta demanda són insuficients i estan obsolets i és necessari repensar dispositius per a les diferents etapes i els diferents graus de dependència o soledat, garantint l'accés universal i equitatiu als serveis essencials, entre ells els que gestionen els SAD municipals.
- S'observen mancances de **formació en les cures a la gent gran** i la necessitat d'innovació en relació a l'envelliment actiu, la domòtica dels habitatges, la teleassistència o la telemedicina.
- La distribució i estructura demogràfica és molt variada segons el municipi. L'envelliment es concentra especialment en alguns barris, coincident amb aquells on el parc d'habitatges és més antic i amb problemes d'accessibilitat. S'apunta l'impuls del **cohabitatge** cooperatiu per a persones grans per tal de fomentar una vellesa activa i autogestionada.
- Cal millorar la formació de la gent gran i la generació de **vincles comunitaris** a través d'iniciatives culturals i formatives adreçades a aquests col·lectius.
- Hi ha situacions de **despoblament** o pèrdua significativa de població en els que cal desenvolupar projectes per fixar la gent al territori i defugir situacions de municipi o comarca dormitori.

1.7.2. Natalitat

- La taxa de natalitat és baixa i segueix en descens. És necessari **promoure polítiques de suport a la natalitat** que incloguin projectes d'acompanyament a les famílies, ajudes econòmiques directes i suport a la conciliació familiar, de feina i cures, amb serveis com llars d'infants o ludoteques municipals.

1.7.3. Immigració

- Hi ha un fort component migratori del creixement poblacional, concentrat en barris concrets, que implica un **atenció especial a la diversitat i a la integració**. La vulnerabilitat i la precarietat van lligades, també, als escassos ingressos econòmics, que poden portar a fenòmens de xenofòbia. Existeix una gran disparitat en la representació de la diversitat dins i fora de l'administració.

1.8. Alimentació i comerç

1.8.1. Sector primari

- S'observa una **disminució del pes i de la població ocupada del sector primari**, amb manca de relleu generacional, alhora que un problema d'abandonament de terres a les zones urbanes i de despoblament en territoris rurals.
- L'impuls de les zones d'horta i del conjunt de les explotacions agrícoles es persegueix donant facilitats en la cobertura legal, terres i **suport integral als nous agents**, alhora que es promouen instruments urbanístics de protecció del sòl agrícola.
- Hi ha una disminució en la **varietat de llavors autòctones**, fet que ha portat a fer una aposta per la seva recuperació i reintroducció amb bancs de llavors i formació tècnica i assessorament als productors d'horta per potenciar el cultiu de varietats locals recuperades i combatre el monocultiu.
- S'aposta per l'augment del nombre d'**explotacions ecològiques** o que treballin amb criteris de sostenibilitat i respecte al medi. És necessari elaborar una estratègia conjunta d'associació entre productors i elaboradors ecològics oferint un catàleg de productors artesans i promovent un mercat ecològic d'**economia circular**.

1.8.2. Alimentació

- Les situacions de **pobresa alimentària** conviuen amb un important **malbaratament alimentari**. Hi ha diverses iniciatives en curs que van des del banc d'aliments o projectes de dinar en companyia a tallers de cuina d'aprofitament o iniciatives per aprofitar els excedents de mercats, menjadors i restaurants.
- Es fomenten hàbits de consum de **productes de proximitat, hàbits saludables** amb una alimentació suficient i variada com a dret fonamental, com a garantia contra la desnutrició i les malalties metabòliques, endocrines o reumàtiques.

1.8.3. Dinamització de l'economia local.

- S'observa una **disminució del comerç de proximitat**, especialment en comerç no quotidià o alimentari, que ha estat substituït per grans centres

comercials i botigues franquícia. Entre els motius d'aquesta disminució destaca l'elevat preu de lloguer dels locals. Es desenvolupen iniciatives per donar visibilitat a les botigues de la ciutat, plans de revitalització local i pactes entre els consistoris i les entitats sectorials, amb accions com la reconversió de locals buits en espais centrals, l'impuls dels mercats municipals i el desenvolupament de projectes de **ciclologística**.

— Es detecten necessitats formatives als comerços en temes de **digitalització** pels nous hàbits de compra, la venda online i els aspectes logístics.

— S'aposta per **circuits curts de comercialització i venda directa**, sobretot en l'àmbit alimentari. Aquests circuits es fomenten mitjançant el treball en xarxa entre productors, restaurants i botigues. La digitalització permet potenciar una xarxa de productes de la terra a través del comerç online de proximitat, tot i que d'inici hi ha una manca de teixit associatiu.

2. Conclusions

El treball realitzat s'ha de considerar una primera aproximació als reptes compartits a la regió metropolitana de Barcelona des de la perspectiva local, a banda d'incloure també reptes específics de cada territori. A efectes del procés Barcelona Demà, és una valuosa guia de cara a l'establiment de les missions i a la identificació de possibles components dels grups motors d'institucions que impulsaran cada una d'elles.

A mode de resum, d'aquest treball d'escolta activa se'n poden despendre dos grans reptes compartits per tots els municipis consultats:

a) **Com fer front a les diverses "transicions" pendents**, en particular en matèria de sostenibilitat (energètica, del cicle de l'aigua, de la mobilitat, de la gestió de la infraestructura blava i verda, dels espais urbans, etc.) per tal de mitigar i contenir els efectes del canvi climàtic d'una manera equitativa i justa.

És a dir, com construir una **estratègia comuna** que acompanyi la transició cap a un model de desenvolupament més just amb les persones i el planeta tenint en compte els efectes creuats entre les diferents transformacions requerides. Per exemple, com fer que la transició energètica sigui compatible amb uns nivells adequats d'activitat econòmica i ocupació i que no generi majors desigualtats en la societat metropolitana.

b) **Com dotar-se de mecanismes de participació ciutadana més representatius, inclusius i efectius** i com combinar-los amb una major coordinació i col·laboració entre les administracions locals i supralocals metropolitanes, així com de les accions que impliquen als agents privats i comunitaris.

En altres paraules, com articular una **governança metropolitana** que compensi la major distància entre la ciutadania i la presa de decisions respecte a l'àmbit municipal amb una major implicació dels actors locals i la pròpia ciutadania, no només en la deliberació i la selecció d'alternatives, sinó també en l'impuls de l'estratègia i les polítiques que se'n derivin.

Més enllà d'aquests dos grans reptes, el **decàleg de qüestions** que es desprenen com a prioritàries per al conjunt de la regió metropolitana des del punt de vista de la mostra seleccionada d'ens locals comprendria:

1. Assegurar el dret a l'habitatge així com els serveis bàsics de la llar.
2. Establir estratègies per a l'acompanyament de les tasques de cura, tant d'infants com de persones grans, així com de les persones migrades.
3. Augmentar la barreja d'usos als espais urbanitzats a través de la reforma i la rehabilitació, així com la densificació de les urbanitzacions.
4. Millorar la protecció davant d'esdeveniments climàtics extrems (inundacions, incendis forestals, etc.) i els de caire estructural (regressió del litoral, sequera, etc) derivats del canvi climàtic.
5. Assegurar la connectivitat intra i intermunicipal amb transport públic i facilitar l'ús dels modes de mobilitat activa.
6. Generar polítiques per tal d'afavorir la descarbonització de les mercaderies, el consum i el comerç de proximitat, alhora que es redueixen i/o recuperen els residus.
7. Reconvertir i modernitzar els polígons d'activitat econòmica i millorar la informació disponible al respecte.
8. Establir mecanismes per a la capacitació i formació professional de les persones amb oficis o competències obsoletes, i ampliar els programes de formació professional dual.
9. Renovar o actualitzar els equipaments, les formes de gestió i els continguts en matèria cultural al conjunt de l'RMB.
10. Dotar de major permeabilitat la participació ciutadana tant a nivell metropolità, com a través de centres cívics, biblioteques o espais cívics vinculats als barris.

3. Annex

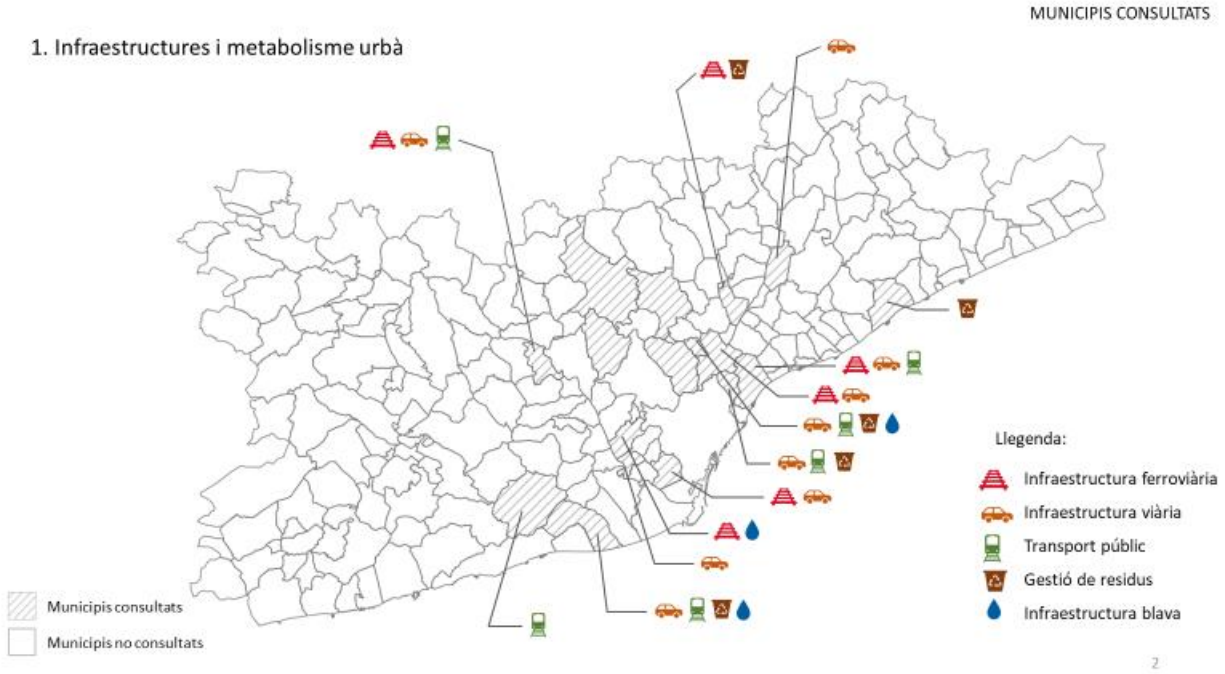
MUNICIPIS CONSULTATS
1. Infraestructures i metabolisme urbà
Llegenda:
Infraestructura ferroviària
Infraestructura viària
Transport públic
Gestió de residus
Infraestructura blava
Municipis consultats
Municipis no consultats
2

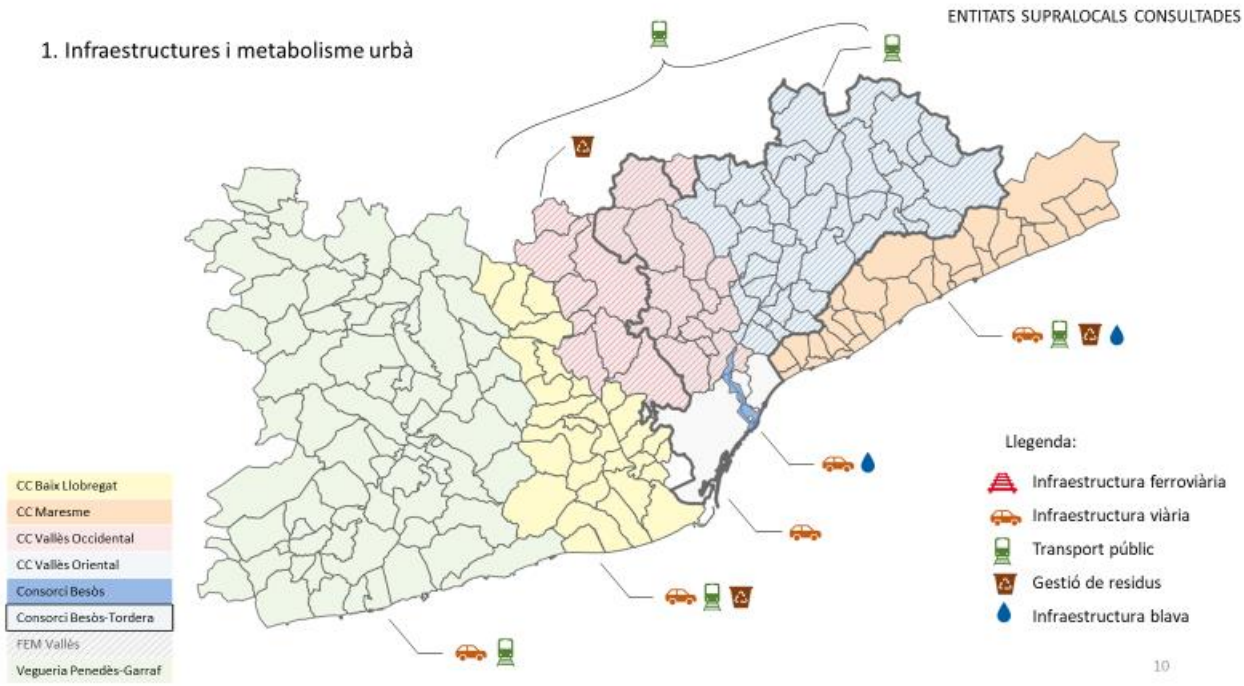
ENTITATS SUPRALOCALS CONSULTADES
1. Infraestructures i metabolisme urbà
Llegenda:
Infraestructura ferroviària
Infraestructura viària
Transport públic
Gestió de residus
Infraestructura blava
CC Baix Llobregat
CC Maresme
CC Vallès Occidental
CC Vallès Oriental
Consorci Besòs
Consorci Besòs-Tordera
FEM Vallès
Vegueria Penedès-Garraf
10

MUNICIPIS CONSULTATS

2. Emergència ambiental i riscos

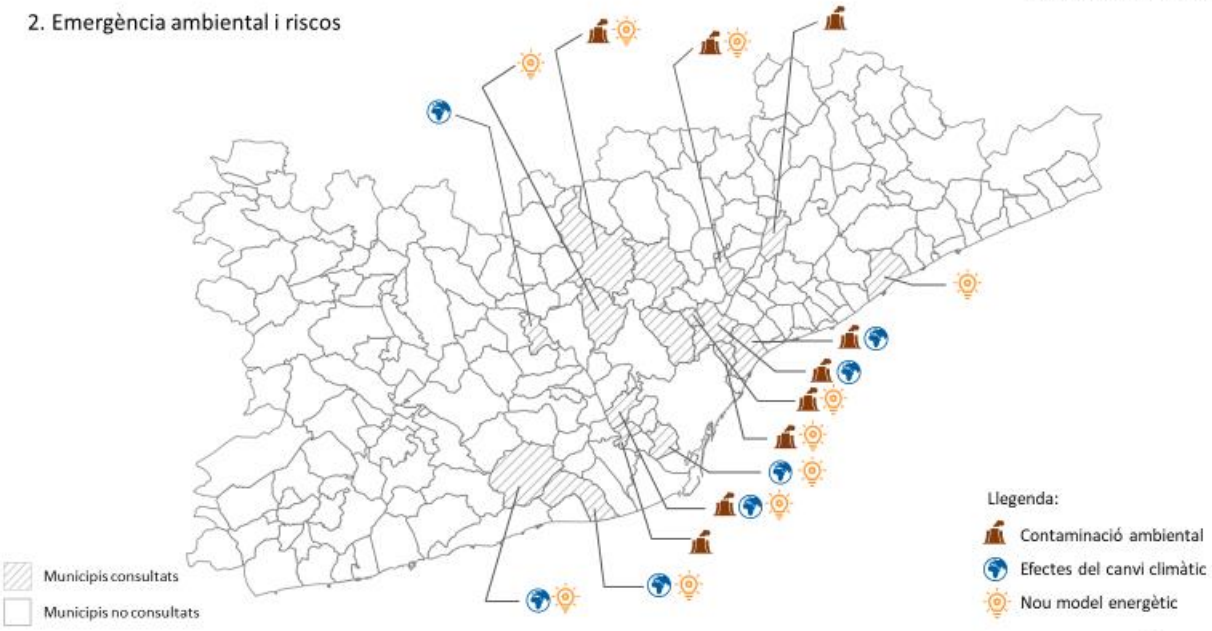

ENTITATS SUPRALOCALS CONSULTADES

2. Emergència ambiental i riscos

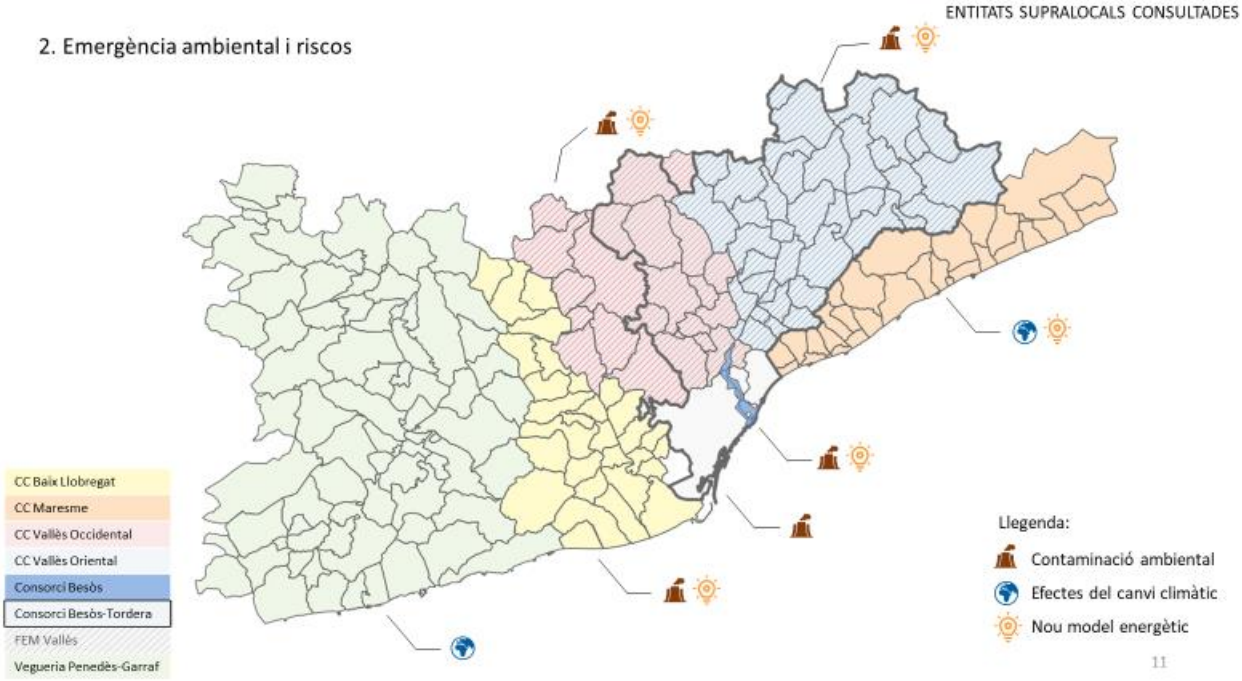

MUNICIPIS CONSULTATS

3. Governança, coordinació i col·laboració publicoprivada

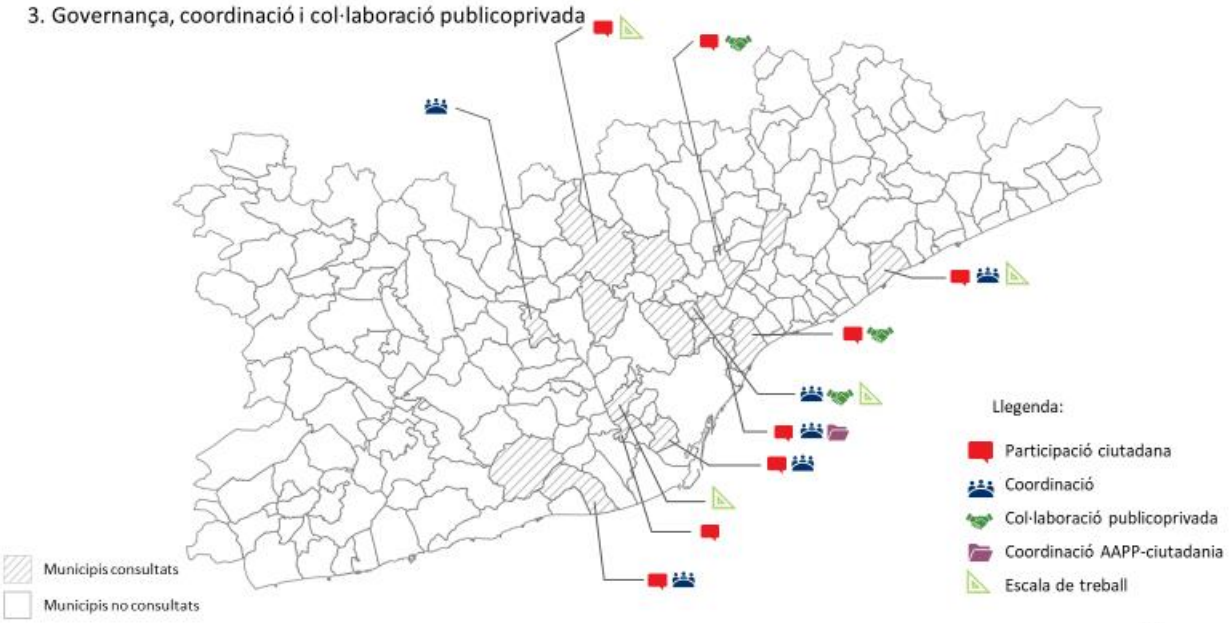

ENTITATS SUPRALOCALS CONSULTADES

3. Governança, coordinació i col·laboració publicoprivada

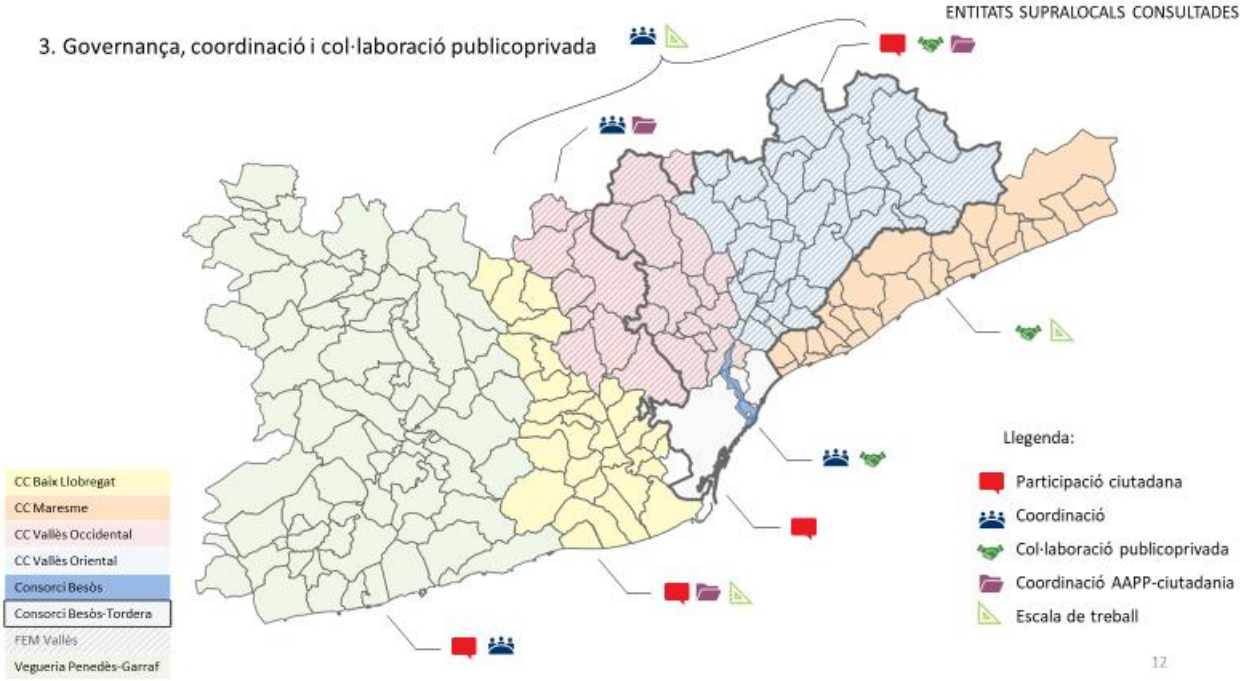

MUNICIPIS CONSULTATS

4. Indústria, ocupació, innovació i formació

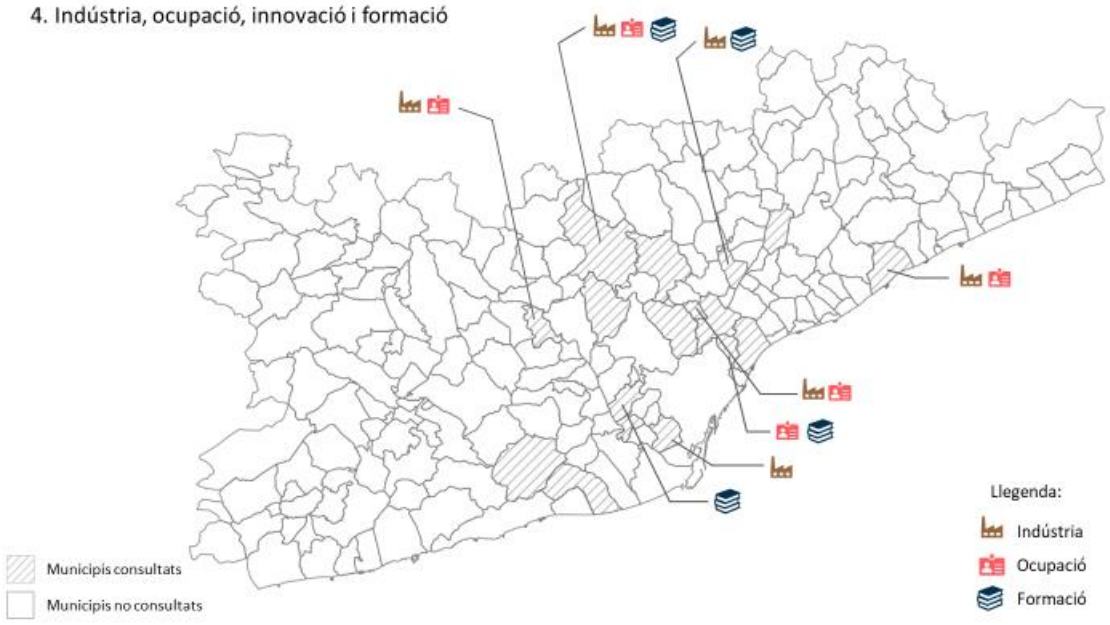

ENTITATS SUPRALOCALS CONSULTADES

4. Indústria, ocupació, innovació i formació

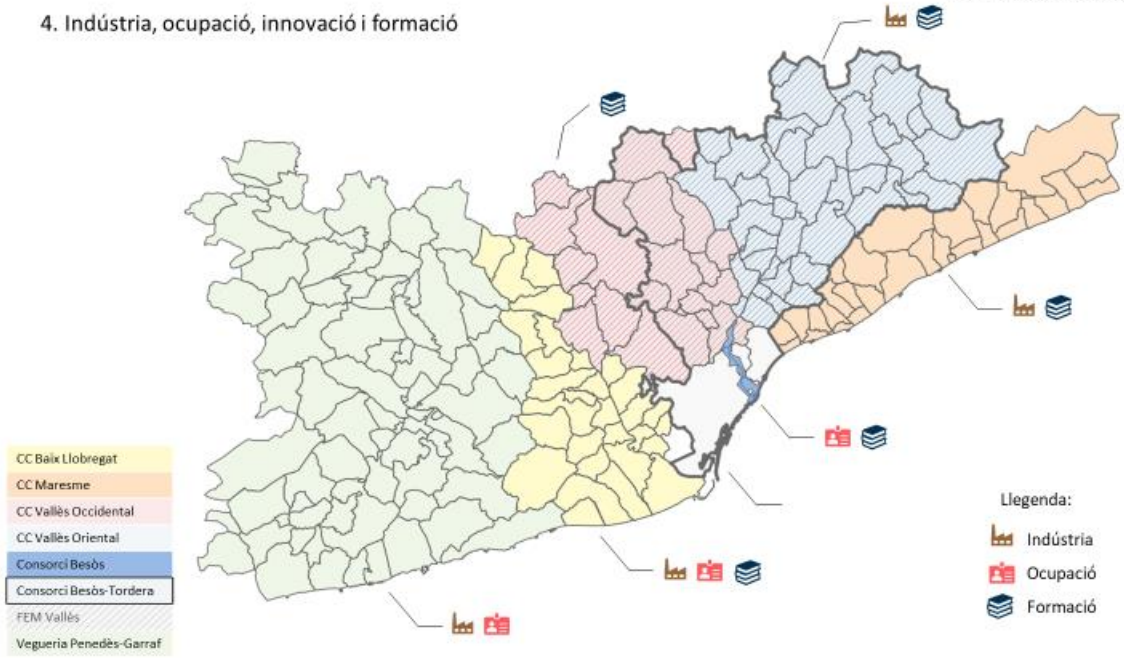

MUNICIPIS CONSULTATS

5. Innovació social i cultura

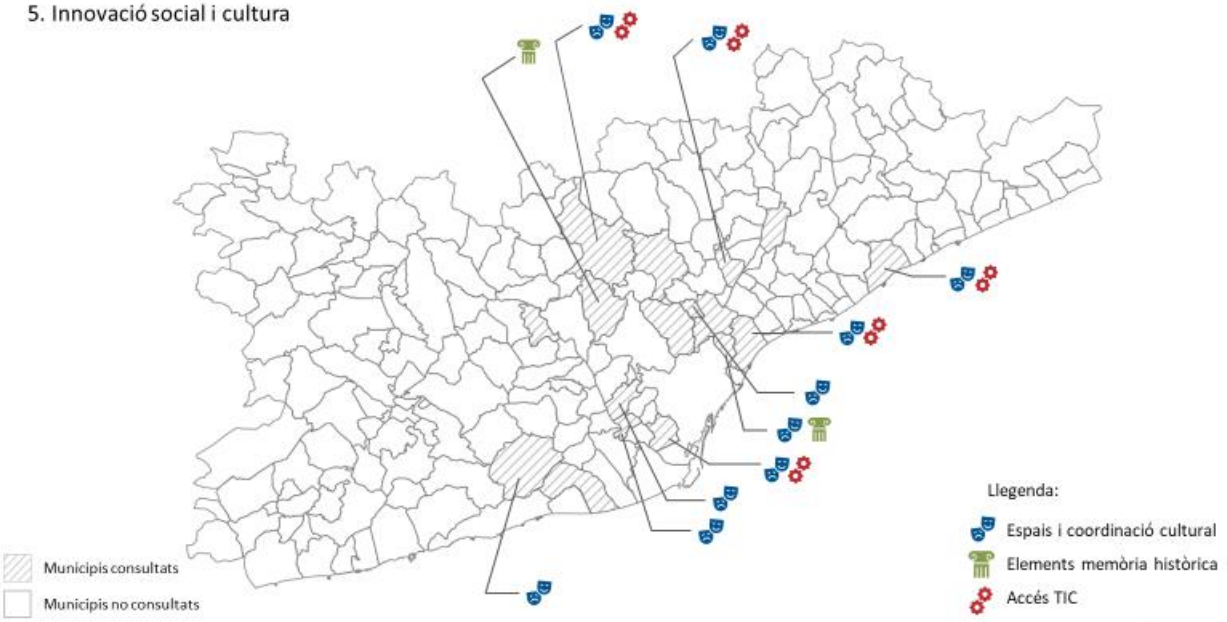

ENTITATS SUPRALOCALS CONSULTADES

5. Innovació social i cultura

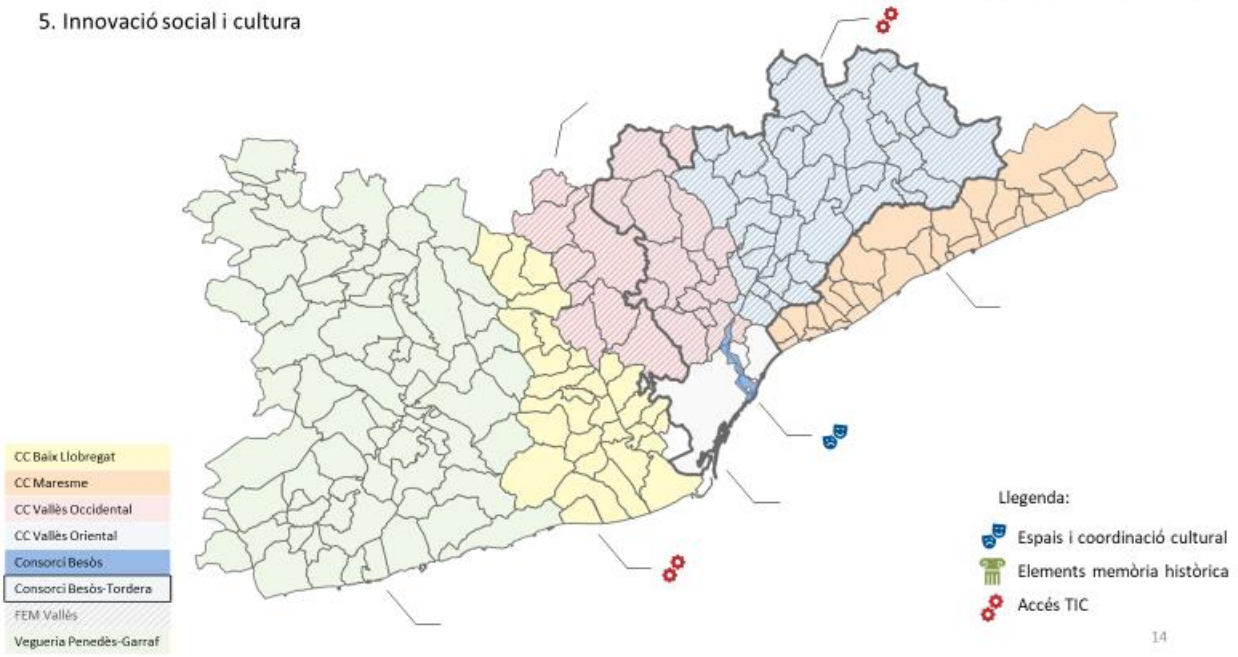

MUNICIPIS CONSULTATS

6. Urbanisme, habitatge i usos del sòl

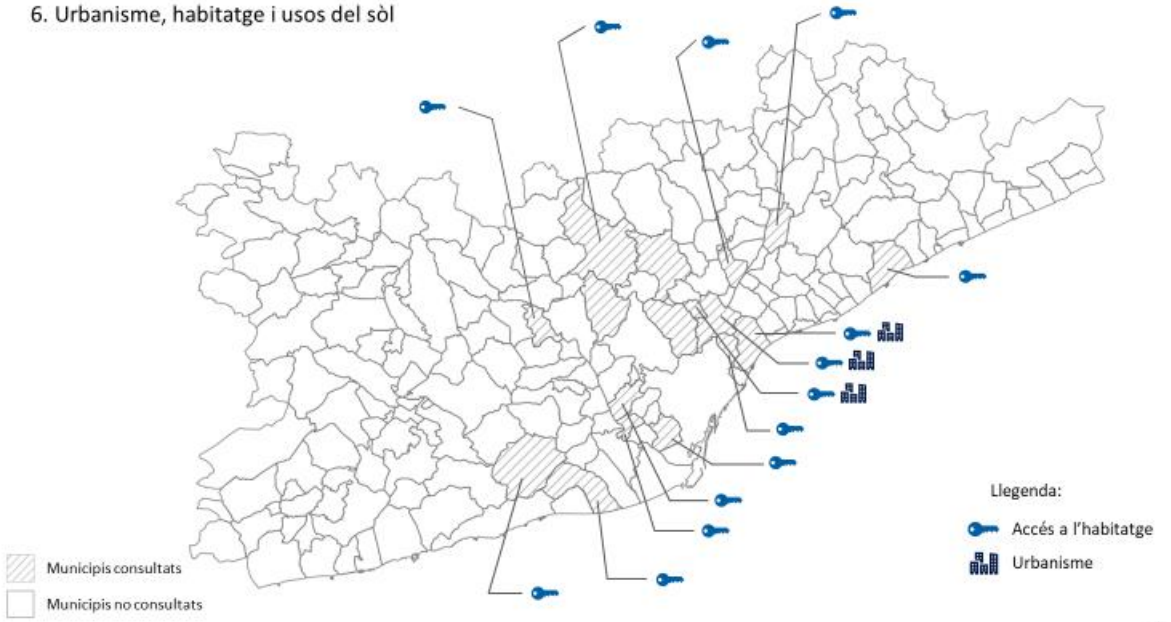

ENTITATS SUPRALOCALS CONSULTADES

6. Urbanisme, habitatge i usos del sòl

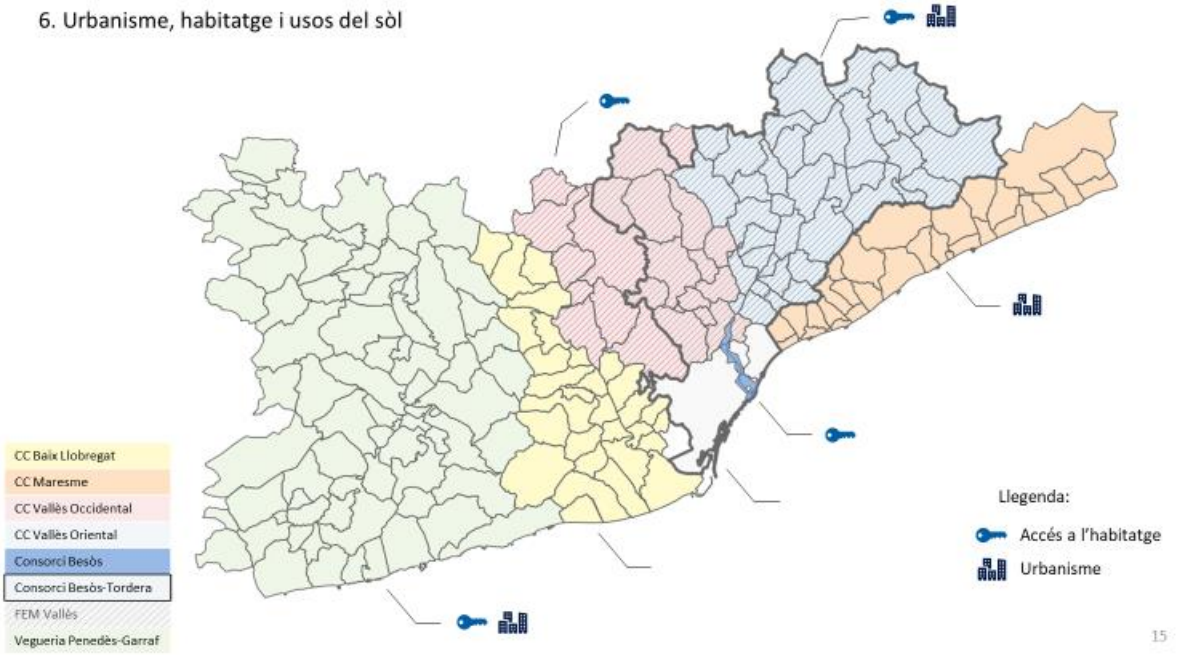

MUNICIPIS CONSULTATS

7. Demografia

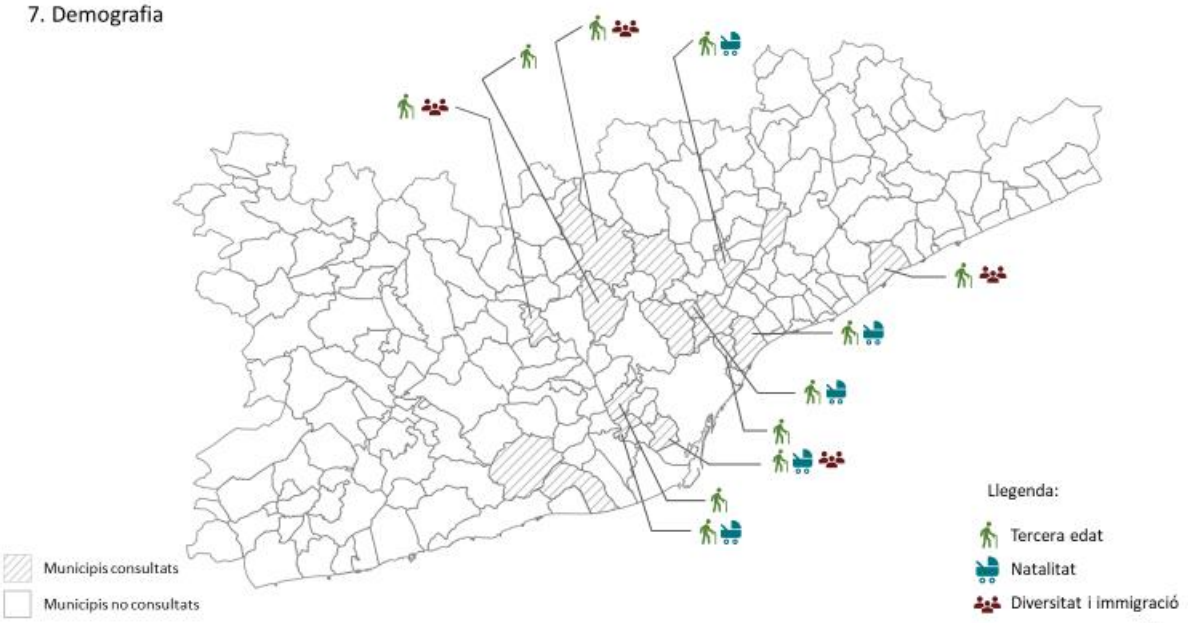

ENTITATS SUPRALOCALS CONSULTADES

7. Demografia

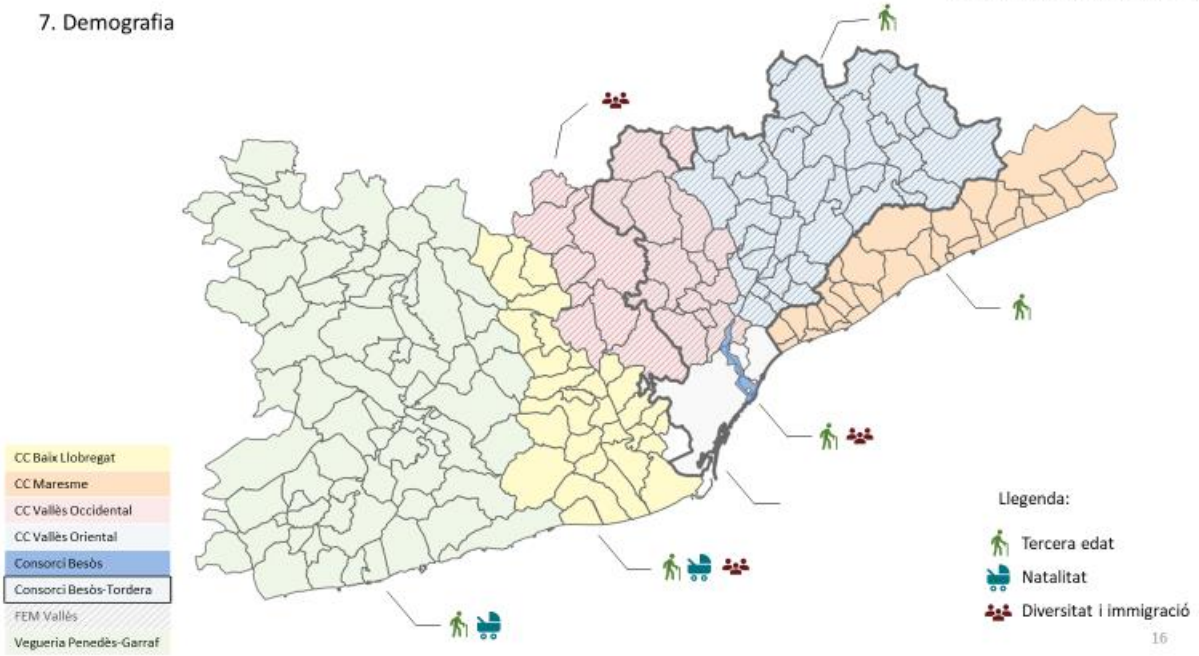

MUNICIPIS CONSULTATS

8. Alimentació i comerç

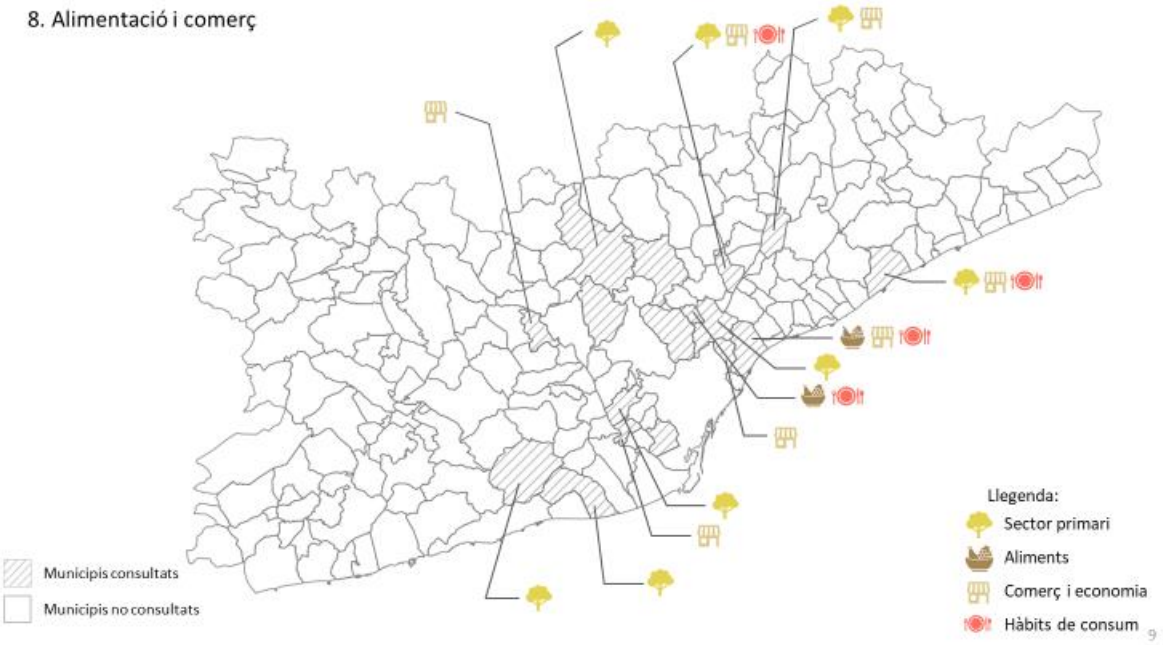

ENTITATS SUPRALOCALS CONSULTADES

8. Alimentació i comerç

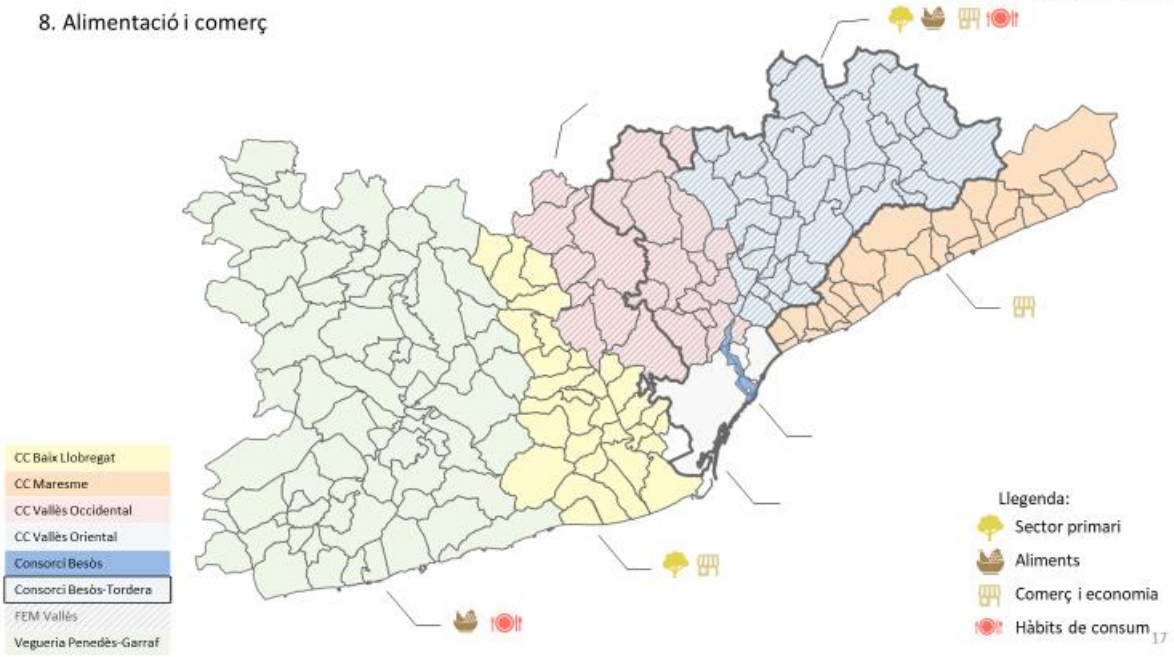

Treball institucional

Regió Metropolitana de Barcelona: **199 municipis**

Escala local: **15 municipis**

Escala supralocal: **8 entitats**

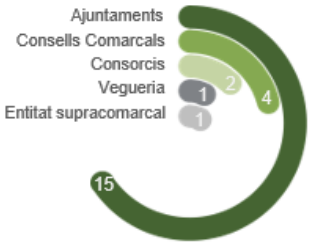

Institucions participants: **23**

Barcelona Demà
Compromís Metropolità 2030

Pla Estratègic Metropolità de Barcelona

#CompromísMetropolità @pembarcelona

Pla Estratègic Metropolità de Barcelona
Canòdrom - Ateneu d'Innovació Digital i Democràtica
C/ Concepció Arenal 165
08027 Barcelona
Tel. +34 93 318 70 51